વાચન વિશેષ

ગાંધીમગર સમાચાર

એમણે મધ્યપ્રદેશથી શિવરાજ રાવત સામે બબ્બે વખત સ્ટિંગ આપી રાજયપાલનું શાસન લહાણી કર્યાનો ઘટસ્ફોટ કરે છે. આ

ભગવદ્ગીતા

સરકારના કેબિનેટ મંત્રી પદેથી ઓપરેશન થયાં છે. પહેલાં સ્ટિંગને રાજીનામું આપી અમિત શાહના તો એફએસએલની પણ સ્વીકૃતિ આસિસ્ટંટ - પાર્ટીના રાષ્ટ્રીય મળી ચૂકી છે. બીજા સિંટગ મહામંત્રી બનવાનું સ્વીકાર્યું છે. ઓપરેશનમાં રાવતના વફાદાર એમને 'દઈનો ઘોડો છુટ્ટો' કહી ધારાસભ્ય કોંગ્રેસી ધારાસભ્યોને પાર્ટીએ છૂટો દોર આપી દીધો છે. સાચવી રાખવા માટે હરીશ રાવતે પૂર્વ મુખ્યમંત્રી હરીશ રાવતને માત આગો તરા ૨૫-૨૫ લાખની

તંત્રીસ્થાનેથી...

હતી. ચાર ધામની જાત્રાએ જયંતીનાદિવસેબદ્રીવિશાલનાંદાર એદેવભૂમિમાં જખેલાઈ રહ્યું છે. સ્થાપવામાં સફળ રહેલ ભાજપને બધું જ માણસની પોતાના જ નીકળનાર સદેહે પાછું ફરશે કે કેમ ખૂલી રહ્યાં છે. યમુનોત્રીમાં પ્રખર કુંભપર્વમાં મોક્ષ સાધના કરવાને રાજયની નૈનીતાલ હાઈકોર્ટ અને માણસો પ્રત્યેની અનાસ્થાની સુપ્રીમ કોર્ટ અપશુકનિયાળ સાબિત પરકાષ્ઠા છે. રાજકારણમાં તો સારું-દર્ગમયાત્રા આધુનિક સવલતોને 'માનસજમના' વિષય પર ભાજપી નેતા કૈલાશવિજયવર્ગીય થઈ છે. બનવાજોગ કે કોંગ્રેસે નરસંબધું જચાલ્યા કરે, એવુંબોદું કારણે ઘણી સુગમ બની હોવા છતાં રામકથાગાન કરી રહ્યા છે. ગંગોત્રી- ઉત્તરાખંડમાં ધામા નાખીને બેઠા છે ડિસમિસ કરેલા નવ મૂળ કોંગ્રેસી આશ્વાસન લઈ પ્રજા આંખ આડા કોઈ પણ ક્ષેત્રે કુદરતી પ્રકોપની યમુનોત્રી-કેદારનાથઅનેબદ્રીાથએ અને યેનકેન પ્રકારેણ રાજયમાં ધારાસભ્યોને 'ફલોરટેસ્ટ' ટાણેમત કાનભલે કરીલે. પરંતુએટલુંનક્કી સંભાવના આજે પણ યથાવત છે. ચારધામની યાત્રા માટે લાખો ભાજપની સરકાર બનાવવા આપવાની મંજૂરી મળી જાય. કે આવાં કારસ્તાન કરનાર અને બે-એક વર્ષ અગાઉ કેદારનાથમાં શ્રદ્ધાળુ ઉમટી રહ્યા છે તે જ સમયે કૃતસંકલ્પ છે. કોંગ્રેસમુક્ત ભારતની ભાજપના ધારાશાસ્ત્રીઓ એડી ખુલ્લાં પાડનાર-બેઉ પ્રત્યે સૂગ જ

ઉત્તરાખંડ : આસ્થા-અનાસ્થાની જુગલબંધી

વહેલી પ્રદેશ - બેઉ પોતાની પ્રાચીન ધાર્મિક છે. યોગાનુયોગ અક્ષયતૃતીયાના પહોઢવેળાએ બીજું શાહી સ્નાન ઓળખાણ જાળવી રાખવા શુભાદિને ભગવાન કેદારનાથના સંપન્ન થઈ ગયું છે. આ દેશખરેખર 'દેવભૂમિ' કહેવડાવવાનું પસંદ કરે પ્રાચીન મંદિરમાં દ્વાર ખૂલ્યાં છે, શ્રદ્ધાના જોરે જ ટકી રહ્યો હોય એવું છે. ઉત્તરાખંડમાં ભારતીય પરંતુ આગલાદિવસે જનિકટવર્તી નથી લાગતું? પરંતુ જયાં ઈશ્વરી સંસ્કૃતિનાં સનાતન આસ્થા કેન્દ્રો ચમોલી પંથકમાં વાદળ ફાટવાની તત્ત્વ પ્રત્યે પ્રજામાં અખંડ અને આવેલાં છે. કયારેક સરેરાશ હિંદુ ઘટના બની છે અને એથી બધાંનાં અસ્ખલિત શ્રદ્ધાદીપ ઝળહળે છે ત્યાં જ માણસને માણસમાં શ્રદ્ધા ન જીવનની સર્વોચ્ચ ઉપલબ્ધિ મનાતી વૈશાખ સુધ પાંચમે, શંકરાચાર્ય રહે એવું ગંદુંગોબરું રાજકારણ પણ એ વિશે ખાતરી ન હતી. એવી રામાયણી મોરારિ બાપુ બદલે ઈંદોર-ઉજ્જૈન વિસ્તારના જ સરજાયેલી પ્રચંડ દુર્ઘટનાનું સ્મરણ ઉજ્જૈનમાં ક્ષિપ્રાતટ પર વડાપ્રધાનની ઝુંબેશમાં સામેલ થવા ચોટીનું જોર લગાવી રહ્યાં છે. હરીશ ઊભી થાય.

ગીતાનું સર્જન થયું છે પ્રશ્ન-ઉત્તર રુપે યુદ્ધના મેદ્યનમાં પરંતુ ગૃહસ્થ હોય કે સાધુ, જીવનના

પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં ઉભા થતા પ્રશ્નોના જવાબ ભગવુદગીતાના શ્લોકોમાં પડેલાં છે

ઉત્તરાખંડ અને હિમાચલ માત્ર આજે પણ કાળજું કંપાવી દે અક્ષયતૃ તીયાની જનમાનસમાં બદ્રીનાથની યાત્રા એ મન ઊંચા થઈ ગયા છે. ૧૧મે -

ભૂલ તો નથી થઈને !!!

સહિતની અપાર વસ્તુઓ છે.

સલામી સવારની.. 'પાટીદાર' પૂરે ડૂબતો પક્ષ તરણાં શોધે છે!

હવે સવર્ણો-જૈનો-વિહિંપના બારણાં શોધે છે ચરણાં શોધે ઉદ્યોગપતિ'નાં સત્તા ખરીદવા -ઢીલા-પોચા જોઇ કરે શિકાર, મારણાં શોધે છે. (आજप सत्ता जन्नर)

आ डौलांडो तो -नेतानुं हवे - छे वीष यमडारो, यूंटणीने यूंथणी, थशे सहश्य !! જ મુખ્ય કાર્ય... (ओमां ४ थयो विडास) (સંબંધોનું સેટીંગ)

શિંતન

સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ

079-23226251

સુખ દેવે દુખ કો, હરે દૂખ કરે અપરાધ,

કહે કબીર વહ કબ મિલે, પરમ સ્નેહી સાધ

સુખ અને દુઃખના મણકાઓ જોડાઈને જીવનની સાંકળ બની છે. આપણો સ્વભાવ સુખ મેલવવાનો અને દુ:ખ નિવારવાનો છે. જાણીતા અંગ્રેજ ફિલસૂફ બેન્થામે તો જે સુખ વધારે તે પુણ્ય અને દુ:ખ વધારે તે પાપ તેવું સમીકરણ આપેલું છે. તેના મતે અપરાધીને પણ શારીરિક સજા ન કરવી કે મૃત્યુદંડ ન આપવો જોઈએ, કારણ કે માણસ તરીકે અન્યને પીડા આપવાનો આપણને નૈતિક અધિકાર નથી. આપણાં શાસ્ત્રોએ પણ 'ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્' કહીને દોષ દરગુજર કરવાની મહત્તા દર્શાવી છે. કબીર કહે છે કે, સુખ આપે, દુઃખ હરે અને અપરાધોનું પાપ માફ કરે તેવા પરમ સ્નેહી સાધુનું મિલન થાય તો કેટલો મોટો લાભ થાય? દ્વેષ, હિંસા, ઈર્ષા અને સ્વાર્થનો નાશ કરે છે. સાધુ આ ચાર દોષથી પર હોય તેને સમગ્ર સૃષ્ટિ માટે પ્રેમ હોય છે. આ વિચાર ત્યારે જ દંઢીભૂત થાય છે. જયારે વ્યક્તિમાં અદ્વેતની ભાવના સ્થિર થાય છે. ઈસુ અને મહંમદ પયગંબર સાહેબના ઉપદેશમાં પણ જગત પ્રત્યે ભાતૃભઆવ-પ્રેમ રાખવાની વાત કેન્દ્ર સ્થાને છે.

સુવિચાર

● મહાવતની ગધેડી હાથીને લાત મારે - કચ્છી ક**હેવત**

હાઈકુ

- કેટલાંક લોકોને આનંદ આપવા માટે તમારે એમને શાંતિથી સાંભળવાથી વિશેષ બીજું કંઈ જ કરવાનું હોતું નથી - **ચંદ્રકા**ન્લ બક્ષી
- ચાલાકીથી દલીલ કરતો પ્રામાણિક માણસ મેં જોયો નથી શેક્સપિચર
- માણસ અને સત્ય હંમેશા સપાટી પર આવી જાય છે કન્નડ કહેવત
- ●મનની પ્રામાશિકતાથી વધારે પવિત્ર બીજું કંઈ જ નથી **વજુ કોટક**
- ●પ્રકૃતિ દરેક પક્ષીને ખોરાક આપે જ છે પણ એ ખોરાક એને એના માળામાં નથી મળતો - વોઇસ ઓફ અમેરિકા
- આજનું ઔષધ : દાડમની સુકી છાલની ભસ્મ દિવેલ ઉમેરી લેપ બનાવી જખમ ગુમડા ચીરા પર લગાડવાથી રાહત થાય છે (સંકલન : દિપક વી. આસરા)

બોધકથા

આપણે ત્યાં સત્ય અને રોકડું પરખાવ - નારા અધિકારીઓ ચાલતા નથી, હા જી હા કરી ખોટે રસ્તે, લઈ જનારા, અને કૌભાંડોમાં સાથ આપી સત્યનું એન્કાઉન્ટર કરનારાને 'સારી જગ્યા' મળે છે એટલું જ નહીં,

દાયજામાં દિલ્હી સુધી લઈ જવાય છે ત્યાં કેવું ઉકાળે ઈ રામ જાણે! કોઈ એક બાબતમાં નિષ્ણાત હોય કે સફળ થાય એનો અર્થ એ નથી કે બધી બાબતમાં નિષ્ણાત હોય!

અબ્બાસ મિયાં જાનવરોનો નિષ્ણાત હકીમ હતો. પશુને જોઈને જ એની બિમારી અંગે બધું અથેતિ કહી દે અને તેની દવાથી કોઈ પણ બિમાર પશુ ત્રણ દિવસમાં નિરોગી-સ્વસ્ત થઈ જાય! મુલ્લાં નસીરુદ્દીનની આંખે ઝાંખપ આવી. પડોશી અબુને વાત કરી. અબુ કહે મારી ભેંસ આંધળી થઈ ગઈ હતી. હકીમ અબ્બાસના આંખનાં ટીપાં નાખ્યાં ને દેખતી થઈ ગઈ!

નસીરુદ્દીન ગયા હકીમ પાસે - કંઈ વિગત કહ્યા વિના કહ્યું - અબુની ભેંસ માટે જે ટીપાં આપ્યાં હતાં તે આપો! હકીમે આપી દીધાં. મિયાંની આંખ ગઈ, હકીમ પર નૂકશાની દાવો માંડવો - કાજી કહે - થું શું ગધેડો છે કે જાનવરોની આંખના ટીપાંની ઈલાજ કરાવવા ગયો?! ગુજરાતના હકીમો હવે દિલ્હીમાં કેવું ઉકાળે છે તે જોવું રહ્યું!!

મહાનગર તરીકે સતત વિકસતા જતા આ શહેરની ઓળખ રુપે છેલ્લા દોઢ દાયકામાં જે નૂતન સ્થાનો અને કાર્યક્રમો લોકો સામે આવ્યા છે તેમાં સાયન્સ સિટી. કાંકરીયા લેઈક ફ્રન્ટ અને કાંકરીયા કાર્નિવલ. રિવરફ્રન્ટ અને ત્યાં યોજાતા સાંસ્ક્રતિક કાર્યક્રમોનો સમાવેશ થાય છે. એમાં થોડા વર્ષોથી ઉમેરો થયો છે રાષ્ટ્રીય પુસ્તક મેળાનો.

તત્કાલીન મુખ્યમંત્રીશ્રી અને હવે રાષ્ટ્રના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ શરુ કર્યું હતું 'વાંચે ગુજરાત' અભિયાન. એના ભાગરુપે જ અમદાવાદ મહાનગર પાલિકાએ આરંભ કર્યો રાષ્ટ્રીય પુસ્તક મળાનો.

ગુજરાત રાજયનો સ્થાપના દિવસ પહેલી મે છે. વર્ષ ૨૦૧ ૨મા આ દિવસે જ રાષ્ટ્રીય પુસ્તક મળાનું પ્રથમવાર આયોજન થયું. લોકોનો ઉત્સાહ વધતો ગયો અને સાતત્યપૂર્ણ રીતે તાજેતરમાં યોજાયો હતો પાંચમો રાષ્ટ્રીય પુસ્તક મેળો.

આ નિવેદન સાંભળીને ઉપસ્થિત મોટી સંખ્યામાં લોકોને લાગ્યું કે આપણી સાંભળવામાં

ઓળખ રુપે સીદી સૈયદની જાળી, અહીંના દરવાજાઓ અને ઝુલતા મિનારા તથા

હઠીસિંહના દેરા સહિતના સ્થાપથ્યો, પોળની રહેણીકરણી, માણેકચોકનું રાત્રી બજાર

ગુજરાત પ્રકાશન મંડળના સહકારથી સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ પર યોજાયેલા આ પુસ્તક મેળામાં ભવ્ય પુસ્તક નગરી, ખ્યાતનામ પબ્લીશર્સના બુક સ્ટોલ્સ રજૂ થયા હતા. સંપૂર્ણ વાતાનુકૂલિત ડોમ્સમાં રોજેરોજ વૈવિધ્યપૂર્ણ સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિઓ થતી હતી.

રંગરંગ વાદળીયા, જ્ઞાનગંગા, ત્રિવેણી, વિજ્ઞાનની ગમ્મત વગેરે પ્રવૃત્તિઓમાં રસ ધરાવતા

'મેં દિલ્હીના એક કાર્યક્રમમાં કહ્યું હતું કે ગીતા આપણો રાષ્ટ્રીય ગ્રંથ ના હોઈ શકે.' સાહિત્ય રસિકો પોતપોતાની રસ અનુસાર જોડાયા હતા. સૂર-શબ્દ અને તાલની રોજ સંધ્યા ટાણે થતી 'ત્રિવેણી' ની પ્રવૃત્તિમાં તે દિવસે ગુજરાતી ભાષાના પીઢ અને અનુભવી આખીયે ઘટના પર નજર માંડીએ. અમદાવાદ મહાનગરને પોતાની પરંપરાગત શાયરોના મુશાયરાનું આયોજન હતું.

એક પછી એક લોકપ્રિય શાયરો તેમની રચનાઓ રજૂ કરી રહ્યા હતા, અને શ્રોતાઓ દાદ આપી રહ્યા હતા. દરમિયાન આગમન થયું એ દિવસના શાયરો પછીના વક્તા ભાગવતાચાર્ય ભાઈશ્રી રમેશભાઈ ઓઝાનું તેમણે શાયરોની પ્રસ્તુતાને માણી અને ભરપૂર દાદ આપી.

એ પછી એમણે 'ભાગવતગીતા - એક ગ્રંથ' વિષય

પર પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા હતા. પ્રારંભે થોડી વાત કરીને એમણે જાણાવ્યું હતું કે, થોડા સમય પહેલાં દિલ્હીમાં ૫૧૫૧ નામ હેઠળ યોજાયેલા એક કાર્યક્રમમાં કહ્યું હતું કે, ગીતા રાષ્ટ્રીય ગ્રંથ ના હોઈ શકે.' આ વાક્ય સાંભળીને ઘણાને નવાઈ લાગી કારણ કે ભાગવત-રામાયણ-ગીતા જેવા ગ્રંથોના માધ્યમ દ્વારા વિશ્વભરમાં ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રસાર-પ્રસાર કરનાર પૂ. ભાઈશ્રી વાત કરી રહ્યા હતા.એમણે આગળ કહ્યું કે એ પછીથી કહ્યું હતું કે ગીતા વૈશ્વિક પુસ્તક ભારત માટે તો ભારતનું બંધારણ એ જ રાષ્ટ્રીય ગ્રંથ હોઈ શકે.' સાંભળીને શ્રોતાઓને થયું કે હવે વાત સ્પષ્ટ થઈ.

પૂ. ભાઈશ્રીએ બીજી એક સરસ વાત કરી જે એમને અનુભવી હતી.

એમણે કહ્યું કે, 'સ્વીડનના પ્રવાસ દરમિયાન એક પત્રકારે મને પુછ્યું હતું કે Are you here to convert the people' તો મેં કહ્યું કે ના I am here to convince the people. ગીતા આપણને સહુને ઓપનનેસ -ઉદારતા આપે છે અને બીજા ગ્રંથ જ કુરાનની આયાત કે બાઈબલનું વાક્ય પણ કયારેક અસર કરી જાય છે. ગીતામાં કયાંયે હિન્દુ શબ્દ વપરાયો નથી અને એ થી જ હું અનુભવના આધારે કહું છું કે ભગવત ગીતામાં સંકીર્શતા નથી, બલ્કે ગીતામાં સર્વગ્રાહિતા છે.'

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

આભ કે દરિયામાં એક પણ કેડી નથી... तेनो अर्थ जे नथी डे त्यां सइर डोઈએ जेडी नथी...

જંગે ચડચો છે… કૌરવોની અક્ષૌહિણી સેનાની સામે અભિમન્યુ શો હું એકલો આજ બસ રંગે ચડ્યો છું. એકલો જંગે ચડ્યો છું… અંગ પર ખીલી ઊઠચા ઘાવના ગુલમહોર પણ એ જ મારો તોર યુદ્ધનો આનંદ પૂરો માણતો હું એકલો સામે પડ્યો છું…

સામનો કરવાની શક્તિ તો છે જ... કાંઈ પણ અશક્ય નથી... આભ કે દરિયામાં એક પણ કેડી નથી, તેનો અર્થ એ નથી કે સફર ત્યાં કોઈએ ખેડી નથી આત્મવિશ્વાસ સાથે પગલાં ભરીએ તો, સ્વયં કાલ જ આપણો માર્ગ પ્રશસ્ત કરે છે, પરમશક્તિ પરની શ્રદ્ધા અને પોતાનો આત્મવિશ્વાસ માણસને ભલભલી મુસીબત પાર કરાવે છે...

લહેરી લહેરી રહે રાખે સૌને છે એ, લહેરમાં

વરેલી. સત્યાગ્રહનો સંદેશો ફેલાવવા કનુભાઇ ગામડાઓમાં ઘુમતા અને સભાઓ યોજી પોતાની લાક્ષણિક શૈલીથી સભાજનોને ડોલાવતા હતા. સભાજનો એમના વાણિપ્રવાહમાં તણાય તથા મુગ્ધ બની જાય. બરવાળા પંથકના ગામડાઓમાં તેઓ ખૂબ લોકપ્રિય બની ગયા. આ પંથકના જ એક ગામે તો કનુભાઇ તરફનો પોતાનો આદરભાવ વ્યક્ત કરવા માટે તે ગામના મુખ્ય ચોકને ''લહેરી ચોક'' એવું નામ પણ આપેલું. ''

ગાંધીયુગની આકાશગંગાના કનુભાઇ લહેરી એક તેજસ્વી તારલા

એક સમયે ધીકતા બંદર તરીકે વેપાર-ઉદ્યોગથી ધબકતા ધોલેરા નગર કાળના પ્રવાહમાં થોડું સુમસામ બનેલું ભાસતું હતું. અહીંના અનેક રહેવાસીઓ -વેપારીઓ બહાર સ્થળાંતર કરી ગયા હતા. તેમ છતાં કેટલાક મહત્વના કારણોસર ગુજરાત પ્રાંતિક કોંગ્રેસ

-The.

અજવાળું તુષાર જોશી

- જયંત પાઠક

જીવન એક યુદ્ધ છે, અને યુદ્ધ જીતવાનો નિયમ બોક્સિંગ રીંગનો છે, બોક્તિંગમાં જે મારે છે એ જીતતો નથી, જે વધારે માર ખાઈ શકે છે એ જીતે છે, જે તૂટતો નથી એ જીતે છે... જે પટકાઈ ગયા પછી ફરી ઊભો થાય છે એ જીતે છે, જે છ મહિના પછી પાછો લડવા આવે છે એ જીતે છે, જીતની એક ક્ષણ માટે છ મહિના સુધી હારતો રહેવાનું જક્કીપણું હોય એ જીતે છે.

ઘણા સમય પહેલાં 'બક્ષીનામા' માં બક્ષીબાબુના આવા જ કાંઈક તમતમાટીભર્યા શબ્દો વાંચ્યા હતા, અત્યારે અહીં શબ્દોમાં કદાચ ઉલટફેર હશે, ભાવમાં જરા પણ નથી...

જીવન રેસ છે, દોડીએ છીએ ત્યારે થોડા જ સમયમાં પગના ગોટલા ચડવા માંડે છે, પણ આપણે દોડતા રહીએ છીએ... દોડતા રહીએ છીએ..., એક સમય એવો આવે છે કે થાક પણ ઓગળવા માંડે છે... પહેલા પરસેવો થાય છે, પછી પગ પાણી-પાણી થવા લાગે છે, પણ કોઈક પરિસ્થિતિની પ્રતિક્રિયા રુપે તમે દોડે રાખો છો... ગળામાં ભયાનક શોષ પડે છે, છાતીમાં હથોડાની જેમ ધબકારા વાગે છે, પણ શરીરથી નહીં મનથી દોડાય છે, આંખો સામે એક ટાર્ગેટ નક્કી હોય છે, કાન ખુલ્લા છે પણ બહારના અવાજ સંભળાતા નથી... અને એ ગતિ પર પહોંચી જઈએ છીએ કે લક્ષ્ય પર પહોંચવું એ જ એક નિયતી હોય છે, અને અંતે જે લક્ષ્યપ્રાપ્તિ થાય છે ત્યારે ગોઠણ પર હાથ મૂકીને, કમરથી ઝૂકીને, મોઢાથી શ્વાસ લેતા લેતા આંખો બંધ કરીને, હૃદયના ધબકારાઓનો તેજ અવાજ હથોડાની જેમ સંભળાય છે, બે ધબકાર વચ્ચે આખી દુનિયા ગોળ ફરતી હોય તેવું અનુભવાય છે...

આપણામાંના દરેકની અંદર દોડવીર બોલ્ટ વસે છે, જિંદગીની મેરેથોનમાં દોડતાં રહેવાથી સંકલ્પ શક્તિ દઢ થાય છે, ઝૂઝતા રહેવું ન હારવું, ન તૂટવું, ફેકાતા રહેવાનું, પછડાતા રહેવાનું અને પાછા ઊભા થતા રહેવાનું આ જ જીવન છે...

જિંદગી કયારેય ગોઠવી શકાતી નથી... આમીરખાને એક વખત ઈન્ટરવ્યુમાં કહ્યું હતું કે - આપણે ઈશ્વરને હસાવવો હોય તો શું કરવાનું? આપણે ઈશ્વરને આપણી બધી ભાવિ યોજનાઓ જણાવી દેવાની, નાના બાળકને આપણે આપણી રીતે સુવાડીએ છીએ... પણ અંતે તે પોતાના નૅચરલ પોઝમાં જ નિરાંતે સુઈ શકે છે... જિંદગીને પણ પોતાનો એક અલગ નૅચરલ પોઝ હોય છે... આપણા હાથમાં વિધિની લગામ નથી.. પરંતુ અડગ રીતે

એકવાર એક બ્રિટીસ દંપત્તિ દરિયાઈ માર્ગે બ્રિટન જઈ રહ્યું હતું, અરધા રસ્તે આવ્યા હશે અને મોસમ બદલાઈ અને તોફાન ચડ્યું... પત્ની હાંફળી ફાંફળી પતિને શોધથી ડેક પર પહોંચી તો પતિ જાણે કોઈ સુંદર દેશ્ય માણી રહ્યા હોય તેમ તોફાનને નિહાળી રહ્યા હતા... પત્નીએ કહ્યું બધા લોકો પોતાની કેબિનમાં સલામતી માટે વ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે ત્યારે તમે અહીં શું

ડો. જચ ઓઝા

હસવા લાગી. પતિએ પૂછ્યું તમે ડર નથી લાગતો? પત્નીએ કહ્યું… શું તમને ખબર નથી કે મને તમારા પર કેટલો વિશ્વાસ

પતિએ પોતાના

છે? તમે મને થોડા મારવાા છો? પતિએ હસીને સમજાવ્યું. જે રીતે તને મારા પર પૂર્ણ વિશ્વાસ છે, એ રીતે મને પણ મારા પરમેશ્વર પર પૂર્ણ વિશ્વાસ છે... થોડી વારમાં તોફાન શમી ગયું…

વ્યક્તિને જયારે કોઈ પૂર્ણ પરમશક્તિમાં વિશ્વાસ બેસી જાય ત્યારે એ નિર્ભય બની જાય છે, શ્રદ્ધાના બળે તે તમામ મુશ્કેલીઓ પાર કરી જાય છે...

અહીં શ્રી 'બેફામ'ના બે શૅર મૂકું છું - પહેલો તેમણે આપણને કહ્યો છે…

તું તૂફાનોમાં ભરોસો રાખજે અલ્લાહ પર, એણે સાગર એક પણ સર્જ્યો નથી સાહિલ વિના... અને બીજો શૅર ઈશ્વરને કહ્યો છે…

જગત સામે લડું છું ઓ ખુદા! તારી મદદ માગી, હું જો હારીશ તો એ હાર તારી હાર થઈ જશે...

ઈશ્વરને ચેલેન્જીંગ લોકો પસંદ છે, પરિસ્થિતિને ઘૂંટણીએ પડી જનારા લોકો ઈશ્વરને ઓછા પસંદ છે, હવે 'હે પ્રભુ મને તારામાં શ્રદ્ધા છે,' કહેવાના જમાના ગયા… હવે તો ઈશ્વરને નવું વાક્ય સંભળાવવાનું છે - 'હે ઈશ્વર તું મારામાં શ્રદ્ધા રાખ.' તે આપેલી મુશ્કેલીને મેં મર્દાનગીથી સ્વીકારી છે, મેં મારું કર્તવ્ય નિભાવ્યું છે, હું લડી રહ્યો છું, મથી રહ્યો છું… પણ થાકી નથી ગયો... બસ હવે તારા સંગાથની જરુર છે...

> - jayuoza@gmail.com, Mo. 9898046488

સમિતિએ મહાત્મા ગાંધીજીની નમક સત્યાગ્રહના એલાનના સંદર્ભમાં

સૌરાષ્ટ્રમાં બે સ્થળે નમક સત્યાગ્રહના મોરચા ખોલવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. આ સ્થળો એટલે વીરમગામ તથા ધોલેરા. ધોલેરાના સમૃદ્ર કિનારે કુદરતી રીતે જ મીંઠુ પાકતુ હોવાથી સૌરાષ્ટ્રના સિંહ ગણાતા નીડર પત્રકાર અમુતલાલ શેઠની આગેવાની હેઠળ ધોલેરા સત્યાગ્રહના મોરચેથી રણભેરીનો નાદ બુલંદ કરવામાં આવ્યો. સૂર્યના આકરા તાપથી સુકાઇ જતા ખારા પાણીમાંથી કુદરતી રીતે જ મીંઠુ પાકે, પરંતુ બ્રિટિશ હકૂમતે કાયદાથી નક્કી કર્યા મુજબ તે પ્રદેશનાજ લોકોને આ મીંઠુ લેવાનો અધિકાર નહિ! મીંઠુ તો તેમની રોજીંદી તથા અનિવાર્ય જરૂરિયાત હોવાથી જોઇએ. આથી તેમણે સરકારે નક્કી કરેલા મીંઠુ પકવવાના ઇજારદારો પાસેથી મોંઘા ભાવે મીંઠુ ખરીદીને વાપરવું પડે તેવી વિચિત્ર તથા અન્યાયી સ્થિતિ પેદા થઇ. ગાંધીજીએ વ્યાપક જન સમુહને સીધો જ સ્પર્શ કરે તેવા આ મુદ્દાને લઇને દાંડીકૂચનું એલાન કર્યુ. અન્યાયી કાયદા સામેની આ ઐતિહાસિક લડત હતી. છઠ્ઠી એપ્રિલ ૧૯૩૦ના મંગળ પ્રભાતે સૂર્યનારાયણ દેવની જીવંત શાક્ષીએ તથા હજારોની માનવ મેદનીના બુલંદ નારાઓ સાથે ગાંધીજીએ સમુદ્રસ્નાન કરીને દાંડીના દરિયાકિનારેથી મીંઠુ ઉપાડી ગોરી સરકારના અન્યાયી કાયદાનો છડેચોક ભંગ કર્યા. ધોલેરા સહિત દેશના અનેક સ્થળોએથી પણ આ લડતના એક પગલા તરીકે મીઠાના કાનૂનનો સવિનય ભંગ કરવામાં આવ્યો. લડતના આ દિવસોમાં લોકોના અપ્રતિમ જુસ્સાનું દર્શન થયું હતું. ધોલેરાના અમૃત ચોકમાં પણ દસ બાર હજારની જંગી માનવ મેદની વચ્ચે રાષ્ટ્રિય શાયર મેઘાણીભાઇએ તેમના બુલંદ કંઠેથી લડતની શરૂઆતની ક્ષણે લલકાર કર્યો.

કંકુ ધોળજો જી રે કેસર રોળજો ! પીઠી ચોળજો જી કે માથા ઓળજો ! જોધ્ધા જાગિયા જી કે કાયર ભાગિયા ડંકા વાગિયા જી કે હાંકા લાગિયા

નમક સત્યાગ્રહની શાનદાર તથા જાનદાર શરૂઆતની નોંધ વિશ્વભરના માધ્યમોએ લીધી. ઘર આંગણે જનજનનું વ્યાપક સમર્થન આ સત્યાગ્રહને મળતું થયું. '' મીઠાના સત્યાગ્રહથી શું ફેર પડવાનો છે ?'' એવી દ્વિધા અનુભવનારા પંડિત મોતીલાલ નહેરુ જેવા લોકો '' પોરબંદરના વાણિયા" ની વ્યૂહરચનાથી દિગ્મૂઢ થઇ ગયા અને લડતમાં જોડાઇ ગયા. ધોલેરા સત્યાગ્રહમાં અમૃતલાલ શેઠ તથા રતુભાઇ અદાણી જેવા તે સમયના પ્રસિદ્ધ લોક સેવકો સાથે કનુભાઇ લહેરી પણ આ મહાસંગ્રામની એક મજબૂત તથા અસરકારક કડી તરીકે જોડાયા હતા. અમરેલીથી આવેલા ચાલીસેક ઉત્સાહી તથા મરજીવા યુવાનોમાં કનુભાઇનો પણ સમાવેશ થયેલો હતો. રતુભાઇ અદાણીએ આ સબંધમાં નોંધેલા તેમના સંસ્મરણોમાંથી કેટલોક ભાગ ફરી ફરી વાંચવો -સાંભળવો ગમે તેવો છે.

''કનુભાઇ (લહેરી) અને હું (રતુભાઇ) ધોલેરા સત્યાગ્રહના એકજ મોરચે લાંબા સમય સુધી રહ્યા. બેવડિયો બાંધો અને ખડતલ શરીર ધરાવતા કનુભાઇ સત્યાગ્રહ અંગે આકરામાં આકરી કસોટીમાં રમતા રમતા અને હસતા હસતા પાર ઊતરે. નાનપણથીજ એમને અજબની વક્તૃત્વ કળા

હતા. પોતાના યોગદાન થકી તેમણે મુક્તિ માટેના મહા સંગ્રામને બળ તથા ગતિ પૂરા પાડ્યા હતા. કનુભાઇ લહેરીના જાહેર જીવનના અનેક કાર્યા જોઇને જાફરાબાદના નવલભાઇ વ્યાસે લખેલા શબ્દો ખૂબ જ યથાર્થ લાગે છે.

કલ્યાણકારી જીવન જેનું નુકસાન કદી ન કો'નું કરવું ભાવિ પ્રબળ છે મનમાં માની ઈર્ષા દોષથી ડરવું. લખ્યા લેખ મીટે નવ કો' થી હેતે હરિ ધ્યાનને ધરવું રીસ કદી નવ કોથી કરવી કનુભાઇ લહેરી કહેવાવું. કનુભાઇ લહેરીનો જન્મ ૨૬ મે ૧૯૧૪ના રોજ થયો હતો. મે

વી. એસ. ગઢવી

મહીનો એટલે આપણાં રાજ્યની સ્થાપનાનો પણ માસ છે. આથી આ માસમાં કનુભાઇના અનેક સ્નેહીઓના મનમાં તેમની મધૂર સ્મૃતિ ઝબકી જતી હશે તેમ ચોક્કસ માની શકાય. કનુભાઇ લહેરી સદેહે ભલે આપશી વચ્ચે ન હોય પરંતુ તેમશે કરેલા સુકૃત્યોની લહેર આજે પણ

જોઇ- અનુભવી શકાય છે. કનુભાઇ લહેરીની કામગીરીને

જો એક વહીવટકર્તા તરીકે મૂલવીએ તો પણ તેમાં કનુભાઇની સૂઝ તથા કાબેલિયતના ભારોભાર દર્શન થાય છે. પ્રજાની મૂખ્ય તથા અનિવાર્ય જરૂરિયાત કઇ છે તેને લક્ષમાં રાખીને જ તેઓ પોતાના કામની અગ્રતા નક્કી કરતા હતા. પ્રજા જીવનમાં તેમના મૂળ ધરબાયેલા હોવાથી તેઓ જે નિર્ણયો કરતા તેમાં લોક-હિતનું પ્રભુત્વ સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકાતુ હતું. અમરેલી જિલ્લા લોકલ બોર્ડના પ્રમુખ તરીકે કનુભાઇએ અમરેલી જિલ્લાના સર્વગ્રાહી વિકાસ માટે મજબૂત પાયો નાખ્યો હતો. ગ્રામ વિસ્તારમાં અને સ્થળોએ વિવિધ પ્રકારની સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવે તેવા દવાખાનાઓ (હેલ્થ સેન્ટર) તેમણે શરૂ કરાવ્યા હતા. આરોગ્ય ઉપરાંત ગામડાઓ તથા નગરોમાં પીવાના શુધ્ધ પાણીની ઉપલબ્ધી માટે તેમજ શિક્ષણ તથા માગીના મજબૂત માળખાનો વિકાસ કરવાની દિશામાં કનુભાઇએ નોંધપાત્ર કામગીરી કરી હતી. ગામડાઓના સામાન્ય લોકો જિલ્લાના કોઇ કામ માટે અમરેલી આવે તો તેમને રહેવાની વ્યવસ્થા મળી રહે તે હેતુને ધ્યાનમાં રાખીને સુવિધાયુક્ત પથિકાશ્રમ બંધાવ્યું હતું. વહીવટમાં કાર્યક્ષમતા સાથે જ કરકસરનો સુભગ સમન્વય જોવા મળતો હતો. અમલદારો પાસેથી કામ લેવાની એક આગવી સૂઝ પશ કનુભાઇ ધરાવતા હતા. આથી જ માનભાઇ ભટ્ટ (શિશુવિહાર ભાવનગર) કનુભાઇને '' સાચા મહાજન '' તરીકે ઓળખાવે છે.

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર